

IN MEMORIAM

PROF. DR. PETER BORISOV (1921–2011)

V 90. letu starosti nas je v nedeljo, 23. januarja 2011, zapustil prof. dr. Peter Borisov, upokojeni redni profesor zgodovine medicine na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. Bil je specialist ginekologije in porodništva in je v tej specializaciji delal desetletje in pol, nadaljnje desetletje in pol pa je bil profesionalni zgodovinar medicine.

Rodil se je 27. novembra 1921 v Ljubljani kot sin ruskih emigrantov. Kot srednješolec se je februarja 1942 vključil v narodnoosvobodilno vojno. Istega leta je bil deportiran v koncentracijsko taborišče Gonars in kasneje v Monigo di Treviso v Italiji. S presledki je bil v okupatorjevih zaporih do 1. 1945. Medicino je študiral v Ljubljani, med študijem ga je ponovno hudo udarila usoda: med 1. 1952-1954 je bil zaprt na Golem otoku, čeprav ni bil član Komunistične partije. Po hudem zaporu je ohranil duhovno moč in 1. 1954 pri 33. letih diplomiral na ljubljanski medicinski fakulteti. Zaposlil se je kot zdravnik splošne medicine v Ivančni Gorici, a je kmalu dobil v Ljubljani specializacijo iz ginekologije in porodništva. Kot specialist je med leti 1961 in 1962 najprej služboval na Kliniki za ženske bolezni in porodništvo v Ljubljani, nato na ginekoloških oddelkih v Murski Soboti in Mariboru, 1. 1962 pa je bil imenovan za vodjo Dispanzerja za ženske Zdravstvenega doma Ljubljana - Vič.

Leta 1974 je doktoriral iz zgodovine medicine na temo razvoja kirurgije pri Slovencih »Oris razvoja kirurgije na Slovenskem do začetka 20. stoletja in njen prispevek k razvoju slovenske znanstvene medicine«. Leta 1975 se je habilitiral na ljubljanski medicinski fakulteti in postal docent zgodovine medicine. Leta 1980 je napredoval v izrednega, 1985 pa v rednega profesorja zgodovine medicine. Leta 1976 je uredil novo lokacijo za delovanje Inštituta za zgodovino medicine v prenovljenih prostorih stare stavbe Kliničnega centra na Zaloški 7a. Stene je odel v slikovno zbirko ustanove, knjižne police napolnil z obstoječo knjižno zbirko in stariimi knjižnimi deli iz zbirke Centralne medicinske knjižnice, razstavil pa je tudi del predmetne zbirke, ki je na inštitutu nastajala skozi leta delovanja doc. Ivana Pintarja in njegovih honorarnih naslednikov, prim. Mirka Karlina in prof. Roberta Neubauerja. Žal zbirka ni bila institucionalizirana in nima statusa muzeja s pripadajočim financiranjem. Bila je in ostaja plod zagnanih vodij ustanove, ki si prizadevajo zanamcem ohraniti razvojne korake medicinske stroke. Prof. Borisov je prevzel tudi pedagoško delo in sprva predaval prvim letnikom medicinske fakultete, nato pa tretjim. To vlogo je opravljal vse do upokojitve leta 1990, ko je njegovo delo prevzela zdravnica Zvonka Zupanič Slavec.

Delo ginekologa in zgodovinarja medicine prof. Borisova je nasledilo prav tako ginekologa in porodničarja doc. Ivana Pintarja (1888-1963), ki je med knjižnimi deli spisal prvi učbenik zgodovine medicine (1950), v habilitacijski disertaciji preučil razvoj ljubljanskega medikokirurškega učnega zavoda (1934) in spisal učbenik Porodništvo (1944). Borisov se je za habilitacijsko disertacijo lotil preučevanja razvoja kirurgije pri Slovencih do začetka 20. stoletja, ki je pomembni prispevek k poznavanju te stroke (1974) ter raziskavo izdal v monografskem delu Od ranocelništva do začetkov znanstvene kirurgije na Slovenskem pri SAZU l. 1977. S prevzemom pedagoškega dela se je zavedel potrebe po učbeniku za študente medicine in l. 1980 pripravil delo Pregled razvoja medicinske miselnosti in odkritij, 1986 pa je za študente dentalne medicine pripravil še Kratek pregled zgodovine stomatologije. Oboje je izdala komisija za skripta na Medicinski fakulteti. Širše zastavljeno zgodovinskomedicinsko pregledno delo z naslovom Zgodovina medicine – poskus sinteze medicinske misli je leta 1985 izdal pri Cankarjevi založbi in ga uredniško posodobljenega ponatisnil leta 2009 pri Založbi Pivec v Mariboru. Naslednje večje in pomembnejše raziskovalno Borisovo delo obravnava razvoj ginekologije in porodništva na Slovenskem do leta 1980 (1995). Pri tem delu je bil zvest svoji medicinski specialnosti ginekologiji, podobno kot njegov predho-

dnik, doc. Pintar, ki je spisal temeljna besedila o babištvu, porodništvu in najvidnejših predstavnikih te stroke pri Slovencih.

Kot historigraf medicine je prof. Borisov raziskoval razvoj nacionalne medicine in zdravstvene kulture arhivsko s primarnimi viri, pa tudi sekundarnimi viri, če primarnih ni bilo, izsledke pa analiziral in jih sintetično predstavljal v svojih delih. Njegove objave obravnavajo biografske orise zdravnikov, preglede razvoja medicinske stroke in pogosto tudi zdravstvenih ustanov, še posebej vzgojno-izobraževalnih, kot npr. ljubljanske medicinske fakultete. Njegove razprave so večinoma pisane v slovenskem jeziku, nekaj jih je tudi v hrvaščini, praktično vedno pa je njihov edini avtor. Peter Borisov je bil razmišljajoč človek in je pisal tudi o teoretičnih predpostavkah zgodovine medicine. Zavedal se je vpetosti medicine v družbeno-politične in socialno-ekonomske razmere ter jo v tem okviru tudi interpretiral. Kot vsak univerzitetni učitelj je prof. Borisov ob pedagoškem in raziskovalnem delu opravljal številna druga dela, ki sodijo v ta delokrog. Sodeloval je pri delih, ki so v tistem času nastajala: z biografskimi gesli pri zadnjih treh zvezkih Slovenskega biografskega leksikona, z zgodovinsko-medicinskimi gesli pri Enciklopediji Slovenije in pri medicinskem terminološkem slovarju. Sodeloval je na strokovnih srečanjih v Sloveniji, bivši Jugoslaviji in drugod. Svoje razprave je večinoma objavljaval v strokovnih glasilih: Zdravniškem vestniku, Medicinskih razgledih in Farmacevtskem vestniku ter nekaterih poljudnoznanstvenih časopisih. Sodeloval je z jugoslovanskih društvom za zgodovino zdravstvene kulture in se udeleževal njihovih kongresov ter objavljaval prispevke v njihovih zbornikih. Njegova bibliografija obsega okoli 120 del, Cobiss jih beleži 24. Tudi v pokoju je pisal in objavljaval.

Temeljni Borisovi znanstvenoraziskovalni monografiji *Od ranocelnitva do začetkov znanstvene medicine na Slovenskem* (1977) in *Ginekologija na Slovenskem od začetkov do leta 1980* (1995), ki sta izšli pri SAZU, prinašata novo znanje, izhajajoče iz arhivskih fondov in primarnih virov, predstavljata pa ustvarjalni presežek slovenske znanstvene medicine, za kar je prof. Borisov zaslužen. S svojim interdisciplinarnim delom je zgodovino medicine umestil med panoge slovenske kulturne zgodovine.

Prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec